

Raadsvoorstel

Portefeuillehouder : M.F.H. Budel

Zaakdossiernummer : zk24.01366

Documentnummer : 2025.14623

Onderwerp : Raadsvoorstel Nota Erfgoed 2026 - 2036 'De waarde van erfgoed'

Beleidsprogramma : 3.4 Omgeving en economische ontwikkeling

Aan de raad van de gemeente Loon op Zand,

Inleiding

In het coalitieakkoord 2022 – 2026 'Met lef, gefocust op u' stelt het college in venster 3 'Omgeving en economische ontwikkeling' dat het met een nieuw monumentenbeleid duidelijkheid wil scheppen over de manier waarop we ons erfgoed behouden. Deze Nota Erfgoed geeft richting aan behoud, bescherming en ontwikkeling van ons erfgoed in de periode 2026-2036.

Ons erfgoed is van en voor iedereen. Het maakt de identiteit van de gemeente Loon op Zand zichtbaar en geeft richting aan toekomstige ontwikkelingen. Met deze nota bieden we ruimte voor een stevige basis: we beschermen wat waardevol is, benutten erfgoed bij ruimtelijke en maatschappelijke opgaven en verbinden inwoners en organisaties rond een gedeeld verleden.

Beslispunten

Wij stellen u voor:

1. De Nota Erfgoed 2026 – 2036 'De waarde van erfgoed', zoals opgenomen in bijlage 1 bij dit besluit, vast te stellen.

Beoogd effect

In het coalitieakkoord 2022-2026 'Met lef, gefocust op u' is in venster 3.4 het ontwikkelen van een visie op cultuur en het opstellen van een cultuurbeleid één van de focuspunten. Met deze nota wordt beoogd het erfgoed van onze gemeente te behouden, te versterken en actief in te zetten als waardevolle bouwsteen voor de toekomst.

Argumenten

1.1 De voorgestelde Nota Erfgoed is in lijn met het coalitieakkoord 2022 – 2026.

Met de vaststelling van de Nota Erfgoed 2026 – 2036 'De waarde van erfgoed' worden de ambities uit het coalitieakkoord gerealiseerd.

2.1 De Nota Erfgoed 2026 – 2036 'De waarde van erfgoed' sluit aan bij landelijk, provinciaal en lokaal beleid.

Erfgoed is een wettelijke verantwoordelijkheid onder de Omgevingswet. Deze verplicht gemeenten om cultuurhistorische waarden te betrekken bij de ontwikkeling, het gebruik en het beheer van de fysieke leefomgeving. Deze nota geeft hier invulling aan door erfgoed structureel te verankeren in de gemeentelijke beleids- en besluitvorming. De nota sluit aan bij het internationale Verdrag van Faro, waarin participatie, beleving en samenwerken rondom erfgoed centraal staan. De nota is opgesteld in lijn met het erfgoedbeleid van de provincie Noord-Brabant. Op lokaal niveau is de nota een schakel tussen erfgoed, ruimtelijke- en maatschappelijke ontwikkelingen. Daarmee staat de nota niet op zichzelf, maar is verweven in bredere doelstellingen.

3.1 De Nota Erfgoed 2026 – 2036 ‘De waarde van erfgoed’ biedt een langetermijnvisie op erfgoed en is het startpunt voor ons erfgoedbeleid.

Deze nota markeert geen eindpunt maar juist een vertrekpunt. De komende tien jaar werken we stap voor stap aan een gemeente waar erfgoed vanzelfsprekend deel uitmaakt van de leefomgeving. Dit doen we middels een viertal programmalijnen: 1. Erfgoed in het vizier: inzicht en bescherming, 2. Erfgoed integraal en toekomstgericht, 3. Beleving en betrokkenheid, 4. Erfgoed als bouwsteen voor ondersteuning en samenwerking. Deze programmalijnen worden gelijktijdig en in onderlinge afstemming uitgevoerd zodat ze elkaar versterken en een geïntegreerde ontwikkeling van het beleid mogelijk maken. Daarbij zoeken we steeds de balans tussen behoud en ontwikkeling. Dit doen we samen met inwoners, monumenteneigenaars, erfgoedorganisaties, deskundigen en andere belanghebbenden. In die samenwerking ligt de kracht om nieuwe ideeën te laten ontstaan en initiatieven verder te brengen. Samen geven we invulling aan de huidige opgaven en leggen we een stevig fundament voor de uitdagingen van morgen.

Kanttekeningen

1.1 Erfgoed vraagt om een precaire balans tussen behoud en ontwikkeling.

Erfgoedbeleid vraagt om een zorgvuldige afweging tussen bescherming en vernieuwing. Niet alle erfgoedwaarden kunnen in gelijke mate behouden blijven, soms zijn aanpassingen of nieuwe functies nodig om erfgoed duurzaam te laten voorbestaan. Omgang met ons erfgoed biedt daarom ruimte aan maatwerk waarbij behoud, herbestemming en vernieuwing in samenhang worden afgewogen.

2.1 Uitvoering van erfgoedbeleid vraagt om voldoende personele en financiële capaciteit.

De gemeente heeft een faciliterende en verbindende rol: zij zorgt voor duidelijke kaders, advisering en samenwerking met eigenaren en maatschappelijke partners in het erfgoedveld. Heldere prioritering en afstemming zijn nodig om beschikbare middelen doelgericht in te zetten en maatschappelijke initiatieven te versterken en biedt kans om via samenwerking, cofinanciering en partnerschappen nieuwe vormen van ondersteuning en betrokkenheid te ontwikkelen.

2.2 De effecten van het beleid zijn niet direct zichtbaar.

Daadwerkelijke uitwerking van de nota en de concretisering ervan van in beleidsstukken vindt plaats in de aankomende beleidsperiode. Hierdoor worden de effecten van het beleid op middellange termijn zichtbaar. Tegelijkertijd biedt deze langere periode de kans om stapsgewijs te leren, ervaringen te benutten en waar nodig bij te sturen. Door regelmatig de voortgang te monitoren en te bespreken met partners kan de uitvoering flexibel worden aangepast aan nieuwe inzichten en ontwikkelingen.

3.1 Draagvlak voor erfgoedzorg is geen vanzelfsprekendheid.

Het betrekken van inwoners, deskundigen en andere belanghebbenden vergroot het draagvlak en zorgt voor een breed gedeelde waardering van het erfgoed. Dit vraagt om blijvende aandacht voor participatie en transparantie in besluitvorming. Zonder actieve communicatie en participatie bestaat het risico dat kansen voor samenwerking onbenut blijven of er zelfs weerstand ontstaat bij ontwikkelingen. Door erfgoed als verbindend thema te benutten kan betrokkenheid worden vergroot en kunnen waardevolle lokale initiatieven ontstaan.

Financieel

Het vaststellen van de Nota Erfgoed wordt uitgevoerd binnen de vastgestelde financiële kaders. Structureel is een bedrag van €10.000 (2026) en €15.000 (2027 e.v.) geraamd ter uitvoering van het beleid. Eventuele subsidies van provincie en rijk worden benut

Voortgang

De Nota Erfgoed 2026 – 2036 ‘De waarde van erfgoed’ treedt na vaststelling met ingang van 1 januari 2026 in werking.

Communicatie

Deze nota wordt met een persbericht naar buiten gebracht.

De nota is tot stand gekomen in samenspraak met diverse partijen zoals de heemkundekringen, deskundigen, eigenaars van Rijksmonumenten, De Efteling en Natuurmonumenten. Ook gingen we in gesprek met inwoners tijdens marktdagen en vroegen hen hoe zij denken over het erfgoed in onze gemeente. Een onderdeel van de erfgoednota zelf ziet op de wijze van communiceren in de periode 2026-2036. Daarbij ligt de focus op het samenwerken met belanghebbenden en inwoners conform het Verdrag van Faro.

Erfgoed krijgt pas betekenis wanneer verhalen gedeeld worden en mensen zich erin herkennen. Naast het informeren van inwoners en partners gaat het ook om het creëren van betrokkenheid en wederkerigheid.

We communiceren helder en open naar zowel de erfgoedsector als naar het brede publiek over ons beleid, de doelen, de beschikbare middelen en de verwachtingen. Daarbij stellen we ons een viertal doelen;

1. Bekendheid vergroten
2. Betrokkenheid versterken
3. Toegankelijkheid bieden
4. Inspiratie en trots aanwakkeren

Om deze communicatiedoelen te bereiken inventariseren we welke middelen we tot onze beschikking hebben. Deze middelen vullen we later nog aan met nieuwe inzichten.

Bijlagen

1. 2025.14989 Nota Erfgoed 2026 -2036 ‘De waarde van erfgoed’
2. 2025.14985 Onderzoeks- en adviesrapport ten behoeve van de erfgoednota Loon op Zand

Het college van burgemeester en wethouders;
de secretaris,

de burgemeester,

C.A. de Haas

D.S.C. Jansen

Ontwerpbesluit

De raad van de gemeente Loon op Zand;

gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 28 oktober 2025, nummer.
x

b e s l u i t :

1. De Nota Erfgoed 2026 – 2036 ‘De waarde van erfgoed’, zoals opgenomen in bijlage 1 bij dit besluit, vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Loon op Zand van Raadsbesluit d.d. (wordt ingevuld door Griffie).

De raad voornoemd,

voorzitter,

griffier,